

7. Dic mihi Christiane; quid ad haec! Non inferioris iniqua, patientia est admirabilis, sed & difficilis, & impetrata fere impossibilis virtus. Eheu! quis illam in tanto perfectionis gradu sequetur? Audi, quid respondemus? Admitto facile, patientiam esse donum caritatis domini; nemini debet, & ex mera Dei liberalitate protectum. Huic in finem est illud, quod Caius ap. Dauerolt. c. 7. tit. 19. n. 11. perhibet: Christianorum nonne fortido carceris ergastulo captivatus, & mille cruxmis miseritatem in modum afflictus, cum a gentibus contemptum interrogaretur, quid miraculorum operatus est Christus? respondit: Nonne id fatus miraculorum est, quod mihi inter veritas perfectiones patientiam tribuit? Verum & illud innegabile est, ad acquirendum hoc patientiam donum ex nostra cooperatione multum posse conferri. Vis, ut proxim & exercitium te edocemus? Arnulfum quendam antiquissimum facilius Abbatem discipuli, quis in vita spirituali eruditus, perquam molente rogabant, ut sibi solidis ac vera patientiae regulas tradiceret. (In Vita PP. L. 5. cap. 19.) Facit Abbas, & quotidie statuunt, quae in porto erecta stabat, lapidis ac fino inscriptis fratribus impetrant. Alia vice coram statua genitrix blanditiis ille ac laudibus demuciebat. Quarentibus, quid haec statua perfectiones aut blanditiae sibi vellet, repudiat. Hac in vetro conspicua facienda effudisti, ut patientia exercitum vos edocemus; dicte enim, cum statuam hanc lapidem percuti, an repugnabit? an ira exarbit? an verba contumeliosa retulit? Iterum, cum ilam blandimentis, & laudibus demerui, an sibi complacuit? an gaudio exultavit? Nihil id genus; Ergo & vos ad aliorum incursum oportet profus esse infensibiles, nec ad hominum laudes extollit, nec ad contumelias dejet, & sic genuinum patientiam donum non sine magna animi quieti tranquillitate adipiscimini. Imprimi cordu, mihi Christiane, haec doctrinam! Si vero patiens esse cupias, necesse est, ut statuam illiteratur & moveratur.

Et cur inter opera misericordie numerost?

8. *Elogius.* C. pio omnia! sed scrupulus per omnem, qua hastenus allata est, differentiationem, animum subdit. Quis scrupulus? qui causa est hanc patientiam inter opera misericordie numerari? quid prodest proximo, si injuriarum & adversitatem patiens sim? Prodest vel maxime, si enim verba contumeliosa non reciprocis, si percutientem non repercio, si persecutus non vindico, hac mea patientia exasperatum proximi animum mitigo; & sic illi suere, peccata peccatis augere, & Deum offendere definer. Nonne grandis haec est misericordia? Joannes quidam in Anglia Canonicus (super ap. Dauer. c. 7. tit. 19. n. 16.) a quadam fundi-

In Feste Sancta Annæ Matris B. M. V. CONCEPTUS LXVI.

De septimo Misericordia spiritualis Opere; quod est, Iusticias libenter condonare.

Simile est regnum calorum thesauro abscondito. Mat. 13.

Injustias libenter condonare est nullus mortuorum quis ab iomabolis suis summo estimatus, & a posteriori male oppugnans.

1. *Hebasurum vobis, Dilectissimi, aperio, & thesaurem pretiosissimum, incomparabilem, ac tantum, pro quo ipsi sum, & immutabilis beatitudinis dicitur comparari facile possunt;* Dicte, figura per omnem vitam exigantur, ut sepiusq; annos protractam in celo defixus & ab omni hominum confortio procul inter sidera ac montium solitudines remouit, dicit nocturne Divina Majestate de geno adorante? Dicte, figura ea est in eogeno liberalitate, ut facultates omnes, ultra millionem & millionem afferentes, in eorum subdidiun expenderet? Dicte, figura ea viveret auferente, ut jejuniis extenuatum, & facio ciliicio exarcinatum corpus quotidie flagellis crudelissime eruerat? Dicte, figura ea foret in Deum religiostate, ut Hierosolymis loca sacra Chr. Domini vetigii sanctificata, item Roma Apofolorum litanie, & Compositelle sepulchrum S. Jacobi continua peregrinatione veneraretur; nonne talis immensus merito cum thesaurum colligeret, dignusque videtur, qui sublimissimi Martyrum, & Confessorum choris in beata calyptris accesserat? Verum longe pretiosius & comparatu etiam factio thesaurus est, quem hodie vobis offero. In quo ergo constituit iste thesaurus? Constituit in sincera, & libertate animo facta injuriarum condonacione, in anim Christus Dominus cum S. Alberto Episcopo discurrere auditus est: (Boland. T. 1. 5. Ap. 16.)

*vit. S. Albert.) Qui generoso animo ex mei amore injuriam inimicorum condonato, mihi magis obsequium, & sibi ipsi magis meritum præstat, quam omnes illi, quorum supra meminiimus. Condonatio injuriarum tunc excellens est charitatis actus, ut hominem non solum beatitudinis quasi secundum, & Beatorum confortem, sed & Filio Dei simillimum efficiat. Cum Incarnatus mundi Redemptor inter extremos vita singulatus in cruce peccatum, diversum & dubium fuit de illo iudicium: parabant aliqui, illum esse deceptorem morte dignum, aliis, effe falso Prophetam, verum inter has dubiorum tenebras crucifixus latro agnitus illum esse vere Filium Dei. Ex quo agnitus est an ex foliis & syderum ecclipsi an ex terra motu, & resurrectione sepulchorum? an denique ex auditu Christi prodigiis? Nihil horum! Agnitus Christum efficeret Dei Filium, ait S. Vincentius Ferrerius. Serde boni Latro cum illum iniunctis ex toto cor de ignocente, & venient etiam persecutorum rogare videt. Eni mihi Christiane, cum to orare, jejuniis, carnis materiarum, vegetibus succurrere, & etiam prolixis operari conpexero, necedam ut de salute certum pronunciatio: verum cum pro inimicis injuriantibus & ad mortem ulque persequentibus orarente audieris: *Pater dominus illi, misericors, quid facias?* Quia sunt filii maris, filii Sacramento Baptismi regenerati. Hanc eandem doctrinam Divinus mundi Redemptor alibi nobis inculcans ait: Auditis, quia dictum est antiquis: *Diligite proximum tuum, & odio habebitis inimicum tuum!* (Mat. 5.) Nota: Christus Dominus citat Scripturam veteris testamenti, & illa quidem verba, *Diligite proximum tuum,* energice nobis inculcat, cetera autem, *O odio habebitis inimicos,* que, prost nonnulli opinantur, a quodam scribarum aut Rabbinorum ex fini scripto dictamine annexa sunt, penitus expunxit, sufficiens illud: Ego autem dico vobis: Diligite inimicos vestros, benefacie his, qui odorent vos! Et revera, quod Dei Filius verbis docuit, etiam opere complevit; quamdiu in hac mortalitate vivit, tenerime tempore peccatores amavit, cum his epulabatur, hos tecum circumdixit, ab his pedes & caput fibi lavari permisit; Petrum post trinaznegationis delictum innocentem Joannem in Ecclesia primatum præstulit, alii in suis inimicitibus opem tulit, excos illuminavit, adulterum defendit, mutos loqui, furdos audire, & mortuos revivificare fecit. Car uter & quam ob rem Christus adeo terere amavit peccatores? Nempe ideo, quia fuerunt causa sui passionis ac mortis. Oh mi Bone, si ad levem quamvis verbali puncturam in furiis agebis, & vindictam clamias, non es Christianus, non es Christi exemplaris tui initiator!*

4. *Proprio.* Qem in finem ita differant, haud difficulter sententias, Auditores! Nempe agendum erit de septimo misericordia spirituali opere, quod est, injustias libenter condonare, & prima quoniam parte laudanda hinc virtus, altera parte defendenda est contra obtricationes eorum, qui vindictam magis quam charitatis legi obsequuntur. Sed quare resimilis injuriarum onus inter misericordia opera, & proxime emolumentum confert? Confer utique, quia illum charitatis exempli aspicit, rancorem mitigat, & ab ulteriori vindicta prohibet. Atque in hoc finit ait S. Aug. L. 1. *Hominar. Hom. 6. Eleemosyna cordis est dimittere ei, a quo Iesus ei est.* Favete!

I.

3. *Confirmatio.* Manu scutudo, quia illatas non bis injurias benignas remittimus, et virtus infidelibus, id est, ethnici & heretici, quidem incognita, Christiano autem propria, & in ipso Baptismatis Sacramento una cum habitu choris in terris habitanter, etiam in mari inventi, uti urlos marinos, leones marinos, butiones, serpentes, arrenes marinas, et alia omnia, etiam differentia, ait S. Ambit. A. 5. Hexam. c. 2. quid angelorum interclusi duabus insula, sequi ipsi angeli gnos, etiam flos, etiam malibutus, in terris deitatis in fructibus. Que causa hujus differentiationis? Gualam aliqui delinquent ex eo, quod Dominus

X 8 4 vice,

vice, cum viro profracto gigante ingentem nominis gloriae fibi comparavit, tercia vice, cum Philistios intercione delevit, voluit illum Saul ex invidia & regni ambitione lancea confgere, & tamen, cum quondam opportuna occasione pouerit Regem Saul filius facere, adeo generose manus cohibuit, ut etiam amicis vindictam inauditus & infingebat reponderit! *Proprius nihil sit Dominus, ne faciam sum hanc Domini me.* (2. Reg. 24.) Ea proper tam manifestum Dei protegentis auxilium expertus est, ut non tantum in iudicio capitalis inimici incolimus evaderet, sed etiam injuriam fibi contra aquitatem fieri arbitratus sit, si in periculis divinam assistentiam sibi unquam defuisse senserit: *Fabrum adiutorium natum a Domino.* Supra quae versa Chrysotomus in Psal. 7, *Auxilium iustum puto a Domino, quia non alicui desiderio.* Mihi Christiane, agnoscere ex his causam ut informari! In rebus agendis fors tui retrofuit, inimicus contra te pravales, dama patens in fama, in vita, & fortunis: Quare? Quia cum vindictam contra proximum spiras, Deum defensorum non habes, immo Deum una cum inimico tibi inimicum facis: Ille non proteget te, quia tu ipsum protector esse vis, & nec poteris te inesse beneficis, cum tu sis in proximum crudelis. Quid? quod Deum non solum in temporalibus, sed et in iis, que animam concernunt, quamvis rancorem in animo matris, adverbarum habeas? Nedicas mihi: Ponite atiam de peccatis egi, alius feriam animam compunctionem, commissa delicta ficerdoti, in aures expoful, propositum ferum emendationis concepi, inique parta restituisti, & qua sunt similia; his enim omnibus non attensis spuria & iniustis est tua poenitentia fine injuriarum remissio. Non ergo hoc loquor, sed ex Clemencie ap. Lucian. T. 4. fer. 22. n. 7. inquiens: *Vera, genitaneque fanitatem certum argumentum est abuso injuriarum;* & consequenter fine oblatione injuriarum nulla est poenitentia, nulla est peccatum remissio.

S. II. Et a peccatoribus male offigatum.

5. Jam audiamus, quid nonnulli Christiani sum in contrarium opponere soleant; nulla enim ea virtuosa actio, quae plures patitur contradictiones, quam dilectio inimicorum, & remissio injuriarum. Haec contradictiones sunt triplices generis; sunt enim aliqui, qui putant haec virtutem esse impossibilem, alii esse valde difficultem, demum alii esse faltem ignobilem, & denotare animam ab omni generositate alienum. Videamus, quam falsa sit, & inanis haec persuasio!

6. Remissio injuriarum non est impossibile. Ratio fundamentalis confitit in illa argumentatione, quam erudi tissimus Dic. Conc. I. n. 4. hic in re assert: *Dous precipit: Ergo non est impossibile.* Si enim Deus pricipiens dilectionem inimicorum hominem adstringeret ad le-

gen, quia humana fragilitati esset inobservabilis, tyranum induceret, quod est blasphemum dicere. Quapropter, quid leone favus? Et tamen per hominum artem & industriam adeo circu ac manufactus fieri potest, ut quavis fit animal omnibus beliti immittias ac regalis; tandem iustar oviuca mitefacat, & per forum ambulet neminem expavescent, & nemiam expavescendus: Quinimo memini me legisse, (Script. sel. punci. 30.) sicuratum id genus leonem, cum aliquando naturali feritate faveat, & invenient & propinquio adstante rabiolo impetu volare copit, ad foliam magistris vocem, *Calleo,* ad pristinum mansuetudinem redire. Jam si beliti cicurantur, quis negaverit homines polle placari, preterim cum illis sit prater naturam manufacto, illis autem prater naturam feritas? Quid discribit, apud hominem minus efficer praecipuum Dominum, quam apud ilium hominem efficerunt duo verba magistris. Ulterius, quomodo pro impossibili haberi potest, quod non solum a generosis & in virtutis studio exercitatis viris, sed a fragili etiam sexu obseruantur est? Mirabiliter haec in re historiam enarrant Officiorum T. 1. Conc. Fer. 6. post cinc. & Rolsig. 1. m. 40. Vidua quedam habuit unicum paternarium opum heredem filium, qui ab impio scario, nefcio qua de causa & quibus in circumstantibus, crudeliter trucidatus fuit. Peracta eade homicida sibi quidem fuga confundit, non tamen adeo delituit, ut non afflatissemus matre, & ipsi etiam magistratus fuerit proditus. Jam in eo erat, ut miseri fatigates & apparitiones in latibulum indagarent, cum ecce! vidua mater Dei amore infelicem miserata, occisifili equum parari, & occisiua cum itineris sumptibus subministrari praceperit, quo illi accelerata fuga insidiantur manus evasit: & ecce! Adeo placuit Deo hoc generosum charitatis operum, ut vidua, cum in cubiculo pro filiis detulit anima preces funderet, illum spectabilem habuerit, affirmante, se intuitu moriorum hujus facinoris & purgatorio flammis, in quibus per complices annos ardore debuisses, liberaram, & ad celum gloriam aliumsum lusse. Ergo feminam fejipam vincere potuit, cuius indestragilior, prudentia minor, & bilitas ardenter pro maribus habetur? & quidem vincere potuit in re tam ardua, qualis est mors unica & amantissimi filii; & tu non posis?

7. Quidquid sit, faltem remissio injuriarum est valde difficilis, quia tota natura repugnat; Audi, quid respondeam. Postquam Christus Dominus integra die in templo docuit, vespero ex arce in Bethaniam, castellum SS. Marte & Magdalena, exiens in via incidit in secum, & quotiam ex diuino labore erubuit, fructus in ea requievit, sed non inventus. Quid porro? Indignatus Redemptor maxima divina maledictione arborem feruit, & ecce; illa confessio radicitus exaruit. Quarto; an fuit tunc tempus secum? Non fuit, ait S. Marcus Evangelista c. 11. Cur ergo Dominus contra turam

De septimo Operc Misericordiz spiritualis.

oculo colisti. Ecce! Ab absurdio mundo inter ignobiles fungos recenseris. Sancte Protomartyr Stephanus, tu pro lapidantium salute Deum orasti, Domine, ne statuas illis hoc peccatum. Ecce! Quid de te mundus sentiat? Sancte Gualberto, tu interfectori tui fratris amore Dei veniam tribuisti, & dein Crucifixi Imagine tam gloriosi facinoris approbatorem, ac gratitudinem capit annuus receperisti! Ecce! Quid mundus de te sentiat? Et denique o Crucifixum Redemptor, tu e falutari Cruce pendens, abjectus, defpectus, blasphematus, vulneratus, inter ultimos vita fugientis halitus clamore valido pro iuis persecutoribus Patrem veniam rogasti, & hodiecum misericordia peccatoribus, qui tuus Passions causa extiterunt, canque repetitis ferentibus quotidie renovant, gratiam & reconciliacionem offers. Ecce! Quid mundus de te sentiat? Si ita est, benignissime Salvator, si pro pie tua & misericordia ab impio mundo nihil ingratisitudinem & contemptum referas, noli amplius cohibere iustitia tua furorem. Tu quoniam reprobas feminam Iuliam, quia rogata veniam inimico dare recusavit, (Special. Ex. ap. Dav. verroult. v. 7. tit. 23. n. 1.) can enim in mortis articulo faciosancto Eucharistio viatico communiri volasisti, os suum manu comprehendens terribili voce exclamavisti, le indiguum esse tanto mysterio, Deum a te recentem, & in damnatum potestatem te incidisti. Tu quondam reprobasti Religiosum illum, (Bernardin. Ser. ap. Dav. verroult. v. 7. tit. 23. n. 1.) can enim unus letali morbo corruptus alteram veniam regaret, ille autem veniam tribueret rogantem renaret, mortuus ille paucis post apparuit, & adverbarium convivio accubantem evocavit, atque illi lapidis istu confra fronte animam unam secum aeternam arcam extorbat. Bone Deus! Si ita volunt mundani, permite lapsus, & toties quoties hanc tragidiam, sentiant deinde miseri illi in inferni cibano, quinam inter ignobiles animas annumerari & deplici mereantur, an illi, qui implacabili odio ad extremum usque halitum vindictam spirant, vel illi, qui praecepto Domini de condonando injuryis obedientes, se submittunt. Advertentes tunc miseri, cum suo irreparabili danno, se ex vindicta, quam auctorū, studio nil aliud emolumenti reportatis, quam apes referunt, quae quidem ladentem se aculeo configunt, sed & ipsa dea persant.

8. Vah! saltem facilis injuriarum remissio ignorabilis denotat animam. Quisquis in peccatore generosum nutrit spiritum, potius ad arma & duella provocat, quam coram mundo prometiculolo lepro & fungo habeatur. Eheu! Quid dicam? Ergo mundi sensus, cui proprium est decipi & decipere, pravales Dei praecepit? Oh Sancti & Sancte Dei, qui de facto cum Christo in calix regnatis, quid de vobis sentiam, si cum mundo sapere velim? Sancte Josephi Aegyptie, tu infensos fratres, a quibus in servitutem traditus es, amice exceptisti, &

cussus, que summa est apud Chinenes injuria statim perculsi venient dedit, inquietus, id facta necessarium esse ex illa Dominica Orationis petitione: *Dimitte nobis debita nostra sicut et nos dimicimus.* Alter gradus est, *injuries oblixi*, ita pac ex parte impegit. *S. Anna Colonensem Episcopum*, (*Sariss in Vita ap. Dayerout. l. c. n. 16.*) qui, cum moriturus prestitum gloria solium, quod in calix fibi paratum confixus, condescenderet, adseruit in candida velle sua maculas, propter quas et calix facere jubebatur; Interrogabat tunc Angelus suum *Custodem*, quanam essent haec maculae, & responsum recepit, non esse alias, quam quod injuriarum a civibus Coloniensis fibi illatarum per frequenter recordaretur. Tertius gradus est, *pro inimicis*, a quibus injurias recipiunt, orare; ita fecit S. Eusebius Episcopus, (*Nich. ap. Daserout. l. c. n. 1.*) qui, a muliere Ariana lapide percussus, cum ex vulnere contracto cerebro spirum agere ceperit, magistratum per Dei amorem confessatus est, ut sic interficti pasceret, nec debitas ab illa paucas exigeret. Denique quartus & ultimus gradus est, *injuries praeceps*; ita fecit S. Cyprianus, (*Sanct. Regn. Del. p. 4. c. 5.*) qui carnisici, a quo decapitandus erat in hujusmodi sequi, ut abeat, remuneracionem vigilis aurorum numerarum praecepit. Mihi Christiani amuleta hanc Sanctorum charitatem, & si eam horum graduum perfectionem affectus fueris, tunc tibi gratulabundus accinam illud: *Basti misericordies quoniam misericordiam consequentur.* Amen,

In Feso S. Alfr. Martyris.

CONCEPTUS LXVII.

De quatuor extremis, & in primis de morte memoria mortis, & in quaque afflictione.

Sic erit in confirmatione facili. *Matth. 13.*
S. Afra probabilitate per considerationem mortis, & in fons, judicis conserva fuit.

Exultet Christi Ecclesia! Beatissima Afra ex gentili feminis, ex superstitionis feccitate, ex Venetiis & demonis mancipio facta est Christi sponsa, & Christiana fortitudinis exemplar. Potuisse ad promissa, & blanditas Cali Judicis inter divitias, honoris, & voluntates vitam ad canam (acteum) prorogare, sed malevit cum Christo mori, quam cum disibolo vivere, majorique fidi glorie duxi, crudeli ignis incendio exuri, quam cum mundo letari. Quae causa tam generosae converioris? *Confirmatione facili.* Volo dicere: Non est dubium, factum Narcissum Antilem in fato predicationibus, quibus Afram converterat intentionem facisse de purida, mundi vanitate, de certa mortis incertitudine, de districto iudicio, & de inferni penit, & cali premis, quibus auditis illa fecum ratiocinari, & discutere coepit. Quid prodest homini, si mundum universum luxaret,

anima vero sua detimentum patiatur? Quid prodest nunc modico tempore honoribus, & honoriū estimatio potiri, & deia in iudicio coram universo mundo reprobari & damnari? Quid prodest nunc divitias corradere & arguere & potu opiprare saginari, & deia per omnem aternitatem caninam famam pati? Quid prodest nunc voluptates sedari, & deia post brevi peractam vita fabulam per interminabiles fixulorum periodos inter tormenta ejulare? Eheu! Nihil prodest. Ergo statuum sit deinceps repudiare transitoria mundi voluptates, & amare, quod exterior est! Et hoc animi decreatum ex firmitate complevit, ut in insulam Lyci rapta pro Christo vitam & ianguinem gloriosi martyris dederit. Dilectissimi Auditores! Egimus haecque de doctrina Christiana sustinere, videlicet de prelio anima, de fine hominis, de virtutibus theologicae fides, spe & charitate, de preceptis decalogi, de gravitate peccati, de Oratione Dominicana & Angelica & de Sacramentis, de iustitia Christiana, de peccatis capitalibus & alienis, de operibus misericordiae tam corporalibus, quam spiritualibus, aliis que materiae. Jam tandem opus est detegere mortis & sepulchri, ad quem haec omnia collinantur. Quis est iste finis? Sunt quatuor extrema hominis, ubi uniusquisque, prout genit in corpore, vel desiderior posse, vel meritiora premia recipiet, *Ob Bone Deus!* Hec est terribilis illa materia, qua penitentibus confessionali & exercitio incolis, monasteria Monachis & celum Sanatis replevit. Ille unius dolor, quod hinc materia tam utilem, & salutarem, qua integris voluminibus tractari digna foret, in aliquot Sermonum angustias constringera cogit!

Igitur de quatuor extremis, & in primis de morte memoria mortis, & in quaque afflictione.

2. Proposition. Agite! initium ducamus de consideratione mortis, & preliminarie perpendimus, quam salutares effectus memoria mortis in anima operetur. Evidenter effectus fuit, quod memoria mortis a peccatis avertitur, quod ad peccationem moveat, & quod ad bene operemur inducat. Enim materialiter & tripliciter divisionem sermonis: *Honestus occidens tuus, monet spiritus Sanctus*, (*Eccles. 10.*) & *In mortuorum non peccabis*. Supra quae verba Cardinalis Hugo, (*Hie*) *longam peccabis, & peccata digna morte sterna nonquam facit.* Attende! Favete!

§. I.

3. Confirmation. Beatissima Martyr Afra ubi sanctum Narcissum Antilem de altissimi fieri veritatis differencem audit, & primo obfusceret, de hī equidistanti suorum scelerum & timore. Domini corripit, familiariter hetermas affectas declarat, & sensus ad mediationem compondere, & tunc de sua salutis negotio teno

IV. De memoria mortis.

serio cogitare cepit. Has easdem operationes in homine producit memoria mortis, avertit a peccatis, dicente Augustino, l. 2. de Gen. ad lit. c. 8. *Nil sic reverent hominem a peccatis, quemadmodum iugis mortis recordatio.*

4. Patientissimum. Job fuit homo iustus, timens Deum, & ab omni peccato recedens; de illo enim ipse Deusathanam allocutus iebat, (*Job 1.*) *Nanguid temporibus seruum meum Job, quod non sit i. familiis in terra timens Deum. Excedens a malo.* Grande elogium! Job in inspecta ipsius Dei, qui cordium & cogitationum scrutator est, dicere non veretur, se non peccasse: *Non peccavi.* Vivebat in terra Hus, vertabatur inter idololatrias, sicut in medio pagani, ubi innumeris quotidie intuitu est scandalorum inventiva, sibi sacra Scriptura oracula non legit, ubi Prophetarum documenta non audit, ubi perfida Evangelii luce caruit, & tamen perfecte innocentia sua, dans testimonium ne non peccasse aferat. Quod, unde in vitro hoc simplici & recto tanta innocentia? a quo habuit, quod non peccaverit? Profecto a mortis & sepulchri ful consideratione; id enim ipse intimat, exclamans: *Dies misericordiarum, O mors mihi superflua sepulchrum, non peccavi!* (*Job 17.*) Quali dicentes Sepulchri & mortis contemplatio tantum miti contulit innocentiam peccata quavis vitaverit. Quod plus est! Eo tempore, quo Iudeus Job ex Credio in Gondrum migravit, quo ex vento validissimum habitatulum & ex collabore domo liberos perdidit, quo Chaldaei irruentes ipsius greges abegunt, quo fathanus ex Dei licentia dolorosissima agnoscit, videlicet parvulus Iepha, elephanti aliquis filium afficit, verbo, eo tempore, quo in querulinio fedens in virtutem infirmitatuum redactus est, adeo nullum impatientis signum edidit, ut potius Deum, qui hac omnia dedit, & iterum abilitus, contra uxoris & amicorum irritamenta profusus benedictionibus laudatur. Quis ideo, qui origi futam genosae regenerationis? *Nimirum* (laudes) in querulinio. Alii legunt, (*Polyphon. c. 2. Job. 10. 19. labore & steruall.*) (*Polyphon. Job. 1. c. 7.*) *In media eiusdem.* En-pulvis & cito fuit schola tam admiranda virtutis. Infiper *Job. 10. 19. labore & steruall.* Ob Bone Deus! An ergo Hulisticus Principi adeo nisi tali linea superfluit, ut teatatio fragmine deluentem latum, & quod valvula regis irritantem, & quam lenientiam abhogeret debuerit? Res mysterio non vacat. Ex quo contentus teita? Ex iuto, quod scilicet in pulvere resolutum fragilissimum considerabat, clamans ad Deum: *Memento quatuor, quod sicut latum feceris me, & oportet velarem reduces me!* Et hoc cogitatio mortis contra omnem impatientiam aliquis peccata ipsum obstat, ita si hunc locum S. Gregorius Iungens, (*l. 3. Mor. c. 3.*) *Luto vobis in raro, & semicirculare fragmenta conjuncta etiam de extensione vultus sumere curam: mortis in*

§. II. Quomodo ad patientiam adducat.

5. Beatissima Martyr Afra, postquam a mundi remota & divino lumine illustrata anima, ut fidelitatem, & damnationis periculum, in quo versabatur, agnoscat, ad pedes sancti Epulopi Narcissi prolapso venient suorum scelerum fogatas, ecce amarissimi lucyments defecit cepit. Eadem hanc operationem in

in animo hominis post se trahit memoria mortis. *Ramifications* & conseruantes omnes fines terrenas, at *Palma*; ubi notandum, post verbum *Ramification*, statim ponit *Ex conseruator*, quasi nemo posset mortis remisici, nisi statim ad penitentiam adducatur.

7. Cum Apostolus Paulus Troade verfaretur, conveniente magna populi multitudine, concionem habuit, prostransq[ue] sermonem sicut ad medium nostrum. (*Act. 20.*) Et ecce grande infotunium! Adolescentis quidam nomine Eutychus, sedens super fenestram, & somno gravi opprefsus occidit de tertio Iohannio doctorem, & sublatus est mortuus. *Dux* in hoc case circumstantie advertenda sunt! In primis videtur ejus civitatis incolas fulsis in infidelitate, & gentilissimi homines obstinatissimos, apud quos zelus filius gentium Apollodus nihil efficere poterat, eoque conicionem in seram usque noctem protraxit. Deinde notandum est, ad *Iapam*, & mortem Eutychi grandem antoriorum commotio nem, & confermentatione fusse exortata, id quod ex eo patet, quia Paulus populi tumultum placatus edidit. *Nolite turbari*, juvenemque emortum ad vivos revocavit. Sed quare, an his peractis Paulus abruptum Sermonem prorogavit? Nihil minus! Cur autem non? Ide respondet Chrysostomus, *Hom. 42.* in *Act.* quia juvenis mortuus vices gestit Pauli concionantis, qui apud obstinatum populum plus quam ille effectit. *Pro dicto casus fuit*, & quidem pro tali Doctore, qui adstantibus brevitate vita, incertitudinem mortis, mundi contempnum & penitentiam prædicavit. Quod in urbe Troade, idipsum frequenter inter nos contingit! Sacri Oratores iusta Pauli per integrum annum de cathedris detonant, & nemo moveretur! Editur, bibitur, luditur, pejeratur, blasphematur, & nihil non moratur fit. Verum si pater, mater, avus, atavus repente obit, abruptione, si consanguinei, amici, liberi cadunt, si contagiosa lues ingruat, quae quotidie innumerous macat, & ferunt, tunc cainverto defunctorum mundi vanitates, tunc curritum ad facia tribunalum, tunc peccata penitentia delenunt; ideo mors dicitur. Propheta magnus, Doctor eximus, & egregius Prædicator, qui homines ad penitentiam movebat.

8. Mors egregius ite Prædicator dedecit superbiem, & docet humiliatem! Telliis sic Josephus *Egyptius*. At enim felicissimus juvenis dum illi futura dignitas fulgimur, & folium regale somnis fuit significatum, non arroganter supra fratres caput exultus! (*Speranza script. fol. 22a. 125.*) Nihil minus! Fuit humiliatus, quia haec ipsa dignitas per folis, luna ac syderum symbola illi fuit indicata, quibus familiare est non folium oriri, sed etiam occidere. Mors egregius ite Prædicator dedecit luxuriam, & docet caritatem! Telliis it Patriarcha Moyles. Eius cadaver post mortem in monte Nebo sepultum paulo post iussu Dei ab Angelis transum est in vallem Moab. (*Dim. 34.*) Quare?

Quia ibi eretum stibat impudentissimum Veneris idolum, cuius compescendae sacrificiorum libidini non erat efficacius remedium, quam mortui reconditi memoria ante oculos posta. Mors egregius ite Prædicator dedecit avaritiam & docet mundi contemptum. Telliis sic Alexander Magnus. (*in Mach. 1.*) Fuit ille in superadis populorum regionibus tam iniustissimus, ut pro obtinendo altero mundo plorasse dicatur. Et tamen, cum mortem sibi appropinquare sensit, divitis commilitonibus suis regna, milles mundos divisurus, si habuisset. Mors egregius ite Prædicator dedecit omnia sceleria, & docet Christianum perfectionem. Telliis sic ille Burgundius Dax, qui nulli non scelerum gener obnoxios scandalosissime vixit. (*Spec. Ex. V. Mori Exempl. 21.*) Cum autem mortal parentis cadaver ab uno loco in alium transferre vellet, aperto lepulchro horribilem vidit butonem faciei patrii infidensem, & lingua eius corrodentem. Commotus spectaculo filii cum germinis tunc exclamare: Oh falsa mundi gloria! Ibi sunt iam, pater, tua divitiae & deliciae, quibus in hac vita fruabar? haccine tua gloriaris coronis, quod jam a bulfonis & vermis voreris? Vah! abit, ut mundus diligam, illustri patri, non illudet filio! Si fatus relatis ebus & spebus in sacro Aesculapii se conclusit, ubi tota vita tempore de delicia penitentiam egit, & beato fine concluist, ita, ut in morte ipsius campanæ omnes ultra & per se divina virtute conseruerint. Paucis omnia! Mors convertens peccatoribus tantam habet efficaciam, ut audacter affirmet Rupertus, in *Gen. lib. 3.* si non in hoc convertitur impia, non habet Dei, quod adiutor ultra. Id quod dicendis adhuc magis confirmabitur.

6. III. Et quomodo virtutibus divitem faciat.

9. Beatissima Martyr Afra immenso scelerum furor dolore occupata jam nihil prius habuit, quam ut amissum vita tempus compenaret, Sponso suo Christo placeres, & ingentem bonorum operum thesaurum pro eternitate comparet; ideo ea virtutis constantia Deo adhuc, ut potius opes, honores, ipsamque vitam glorioso martyrio perdere, quam ad idolatriam reverti maluerit. Eundem animi affectum apud hominem Christianum operatur memoria mortis. Non solum illi a peccato ad penitentiam revocat, sed inducer ad humiliatum, ad patientiam, manuenditum, ad misericordiam, aliquaque honorum operum merita pro eternitate colligenda excitat, & disponit. Cum Rex Salomon pretiosissimum illud totius mundi templum extruxit, naves auro ornatae vel masime illi venerunt ex Ophir. Ophir idem est ac cinis. Ita virtutum omnium divitiae, & maxime charitatis aurum populus Christianus venit ex cetero mortuorum. (*Speranza script. fol. loc. cit.*)

10. Ipsa natura ita comparati sumus, ut ad pericula, quæ imminere contipimus, haud se-

gai

De memoria Mortis.

701

fudet. Certum est! habetur ab experientia. 11. Jam tandem intelligo, cur infernalis synophanta tam operose laboret, ut homini memoriæ mortis eripiat. Nimirum causa est, quia, quidquid mali a Christianis committitur, plerumque exinde nascitur, quod sibi persuadent, mortem tam otio non superventram: Quemadmodum famuli in domo, cum suos possunt, etiæ plane non sciunt, herum tardi rediturum in urbem, hoc abunde sufficiere illis potest, ut fini incurandis negotiis domestici omnino negligentes. Ita hunc momentum agunt Christiani. Modo imaginari sibi possint Dominum longius absoluere, nisi alia pejora faciant, sicut otio, crupulis, & diversiculis fe permitant. Dico: Si non pejora faciant; quia plerique ex hac noxia perfusione fumant animos ad omnem delinquendi licentiam. Quid dixi adulteria, dum amatorem suum ad obscena favoravit? *Nisi ab viri dominio sua, abit via longissima.* (*Prov. 7.*) Quid dives Epulu, dum torum se deliciis, augendis opibus, sumulandis bonis & opprimendis paraperibus dabit? *Anima mea, habebit bona in annos plurimos!* Quid servus illi infamis, qui arresto bicalo cepit persecutare omnes ancillas domesticas, ut penum sibi & cellam aperiret, consumereque, quidquid ibi annoe & vii inventerit? *Mors facit. Dominus uenire!* (*1. Matthei 10.*) Eundem in morem multi Christianorū solent. Perfudent sibi, mortem nescio quantius annorum spatiis esse remotam, & sic ad mundi genium libere, prout voluppe est, vitæ annas a nullo fecere abhorreant. Quid tandem sit? Illud sit, quod repetito obitum minime pataverint, occupati in catenis diabolis incident, & aeternam pereant.

12. *Epilogus.* Igitur, mihi Christiane, effectissimo huic salutis remedio, videlicet consideratio mortis afflueret, dico: quia a peccato præferat, ad penitentiam adducit, & hominem virtutibus divitem facit. Ut autem consideratio mortis afflueret, expedit ut in rebus omnibus, quæ comedendo, bibendo, flando, ambulando, laborando, & quidquid aliud faciendo sub oculis tibi venient, mortem contemplari. V. G. affice florim, considera, ut demissi capite languescas: lotus pomarius, confidera, quæ sine labore arbores ferri autumnos flaccescant: Exspatioris in agros, confidera, quomodo seges ad falcem flaccescere incipiunt: Vadis ad fontem, confidera, ut aqua erumpens iterum a terra abforbeat: Confidit ad focum, confidera, ut ligna in cincos coquidant: Proprie per fenebras, confidera, ut sol orientis ad occasum fellinet: Legis aut fides in cubiculo, confidera hos librorum. Autores jam ad plures abiisse: Reparas tuam domum, confidera, hanc paulo post ab aliis incolis inhabitantam: Indus aut exuis vespes, confidera, hanc lanam, has pilas esse pecudum evanias: Cubitum concedis, confidera, commun-

est.

esse fratrem mortis, & quæ sunt similia. (Segni Manna ann. 6. Maij n. 3.) Id si feceris, verum erit, quod Augustinio l. 5. de Civ. Dei c. 4. fuit exponible, nempe mors, quæ in penance peccati in orbem missa est, sicut salutis remedium, ipsa fons uitiorum transfluit in arena virtutum, & hoc prater alias rationes etiam ideo, quia hæc ipsa mortis continua consideratio simili est optima ad mortem preparatio. Quomodo autem debo preparari ad mortem? Patientiam habe, id forsan proxime explicandum veniam. &c. &c.

In Feste S. Laurentii Martyris.

CONCEPTUS LXVIII.

De preparatione ad mortem bene obsecrandam.

Si autem mortuum fuerit, mulsum fructum affect. Joann. 12.

Mors occidit nam juvenes, quam senes.

ITA EST. Ut granum frumenti centuplicem fructum aferat, prius in terram cadens debet mori. Eudem in medium, ut homo Christianus beatam mortem, & celestis glorias fructum referat, prius spiritualiter debet mori, id est, animo ab affectu terrenarum rerum, a divinitate, ab honoribus, & voluntatis perfections afferre. Exemplum habemus in glorioso sacerdotio Martyni Laurentio. Ubì a S. Xylo Pontifice inauditus, post triduum morticiendum est, mox thesauros omnes & Ecclesie & suis in parcer expedit, & ultimos illos diebus dies regnum celstium contemplacioni dedit. Verum cum de morte agimus, aliud hodie est, quo mea curiositas paci vellem? Quero, qua de causa mors ordinaria cum duplicitate armatura depingi solet, videlicet cum arcu sagittario in manibus, item cum gladio e latere? Videamus ne ea pingendis methodus conformis menti consuetudinis Philistis, de morte dicentis, (Platon. 7.) Nihil conuersus furuisse, gladium suum vibrans & armum suum tenetis. Quosque qui Oedipus resolvet illud enigma? car osseus humani generis latro gemina armatura infractus appareat & utique via humana est folium arboris, quod a levigata exirent? utique vita humana est fons muri, qui in altum evadet ex se plodispat, utique vita humana est ampulla aquæ, quae a quovis flato dissipatur? utique vita humana est planta, quæ facile redditus conteruntur? utique vita humana est vapor, qui a solari radio annihilatur? De hoc non est dubium! Ad quid ergo opus est morti tot accendi instrumentis? Dilectissimi, attendite differentiam eorum armorum, & hanc difficultatem intelligitis mysticum: Sagitta armorum genus est, quo interclusum illi, qui et longinquum distant, gladiis armorum genus est, quo confunduntur, qui e propinquuo adiungit: Animos juvenes, juxta no-

stram judicandi methodum a morte procul remoti, decripiit senes econtra morti vicini sunt, cum ergo nemo hominum feceritatem habeat, in juventute, et in senectute abridetur sit, bene communis illi latro dupliciter, nimis sagittis, & gladio armatus incidit. Ita animadversus doctissimum Raulinus, inquiens, tract. de Mort. t. 10. Senes quasi gladio, juvenes quasi sagittis eradicis. Mors interficit cana, exsulta & exhausta filicinaria. Exemplum habemus in antiquis Patribus Adam, Seth, Lamech, Mathusalem & aliis, qui ad lepingtones, oclingtones, negotiorum annos conferuerunt. Verum & interficit robustos juvenes. Exempla præ oculis habemus quotidie: Luxurians cæmeteriorum epitaphia, inveniemus longe plures, qui cum viginti, triginta, aut quadraginta amissis plures abiurunt, quam qui ad septuaginta, octoginta, aut nonaginta annos feniuntur producerunt, & ideo, ut adverto, mors sagittas manu tenet, gladium autem sulphurem gerit; quia frequenter illis, quam illo cedem facit.

Hinc semper ad mortem debemus esse parati.

2. Propositio. Ratio autem, cur providissimus Deus mortem homini adeo occulat, incertamque esse voluerit, fine dubio est, ut semper summis parati mori. Hoc fatus ac indubitanter fatus, Auditores! Verum in eo labora vestrifiendi avitidas, ut, qua ratione ad mortem maximis nos parati orportet, studiri defderemus. Et ecce! attentes vos esse percipio! Presenti discutam hinc interrogatio fastidiam. Atque ut statim vobis illudem in nuce porrigitur, nonne debetis, duplicem eis preparacionem ad mortem, generali, unam, & alteram particularē? Generale est vita pro Christiano, ac multiplici virtutum ornatum insignis: Particularis est frequens mortis memoria, earumque virtutum exercitum, quæ faciunt ad beatam mortem. (P. Segni Manna ann. 5. April. n. 2.) Res in aliis sermonibus decurso clarius patet. Favete.

3. Generalis preparatio ad mortem est vita pro Christiano.

3. Conformatio. Prima igitur preparatio ad mortem est *universalis*. In quo consistit? Generaliter loquendo consistit in pia, virtutis, ac karissima vita Christiana, qua homo studiose satagit, per observationem præceptorum declinare peccata, illa omnia, quæ in extremo vite articulo cedere illi possunt in afflictionem, econtra frequentem operam bona, que illi prouident conformatioem. Est axioma indisputabile: *Quælibet vita, finis ita!* Mors est echo viæ; finis fulgurum inclamet *Nigrum*, est impossibile, quod echo respondeat *Album*. Mors est mensa vita; si quis seminet *folium*, est impossibile, quod metat *triticum*. Mors est spectaculum vita; si deformis *Lia* ad extra intraspiciat, est impossibile, quod formosus *Rachel* intus appareat. Mors est umbra vita; si fordidum pecus tollari lumini expositum sit, est impossibile, quod umbra

De preparatione ad mortem.

umbram hominis repræsentet. Mors est epilogus vita; si bardus, incolitus Actor in Comedia perfornam suam male agat, est impossibile, quod pro coronide plausum refutat. Volo dicere: Si vita hominis peccatis, & impunitatis plena sit, est impossibile (loquar de providentia Dei ordinaria) quod felitem ac bonam mortem post se trahat. Sacra Scriptura, ubi monomachum Goliathum cum Davide, & his victoriam, illius cedem commemorat, addit circumstantia, quæ plane narrationi videatur supervenientes; dicit enim, quod gigas ista lapidis in fronte lethaler percutius cecidit in faciem *fusum super terram*. (1. Reg. 17.) Quid opus est adicere, *in faciem suam?* fatus utique substantia historiæ expressa est, si dicatur, quod ceciderit, parumque inter se, si lupinus, si prænos in arena proculbuerit? Charismi, huius præmarceret, hanc circumstantiam exprimi! dicit enim, quia pars corporis Philistæus percutius est in fronte. Ego violentia itus necessario retrorum protervi debuisset? Ista est! Cuius ergo anteriorum cecidit? Veteres Rabbini putant id factum esse per miraculum. Verum Abulensis opinatur, longe grandius miraculum contra Providentiam ordinem futurum fuisse, si retro prostratus cecidisset. Quare? Quia lupinus in terra jacens oculos in morte ad calum suffulserit, quos tamen in vita ad calum tollere non conuerterat. Bene ergo facer textus signata enarrat hanc circumstantiam, quod Goliath prolapsum fit super faciem *fusum*, ut intelligatur, cum in morte oculos descelere ad infernum, quos ad infernum descelere per omnem vitam sceleribus plenum dudum solebat. Verba Abulensis q. 34. ibid. sunt: *Cecidit in faciem suam super terram, quia non conseruavit oculos in calum levare.* En! quam accurate convenient vita, & mortis ratio: sicut vivimus, ita morimur.

4. Quapropter existimo, plane banc esse causam, si non primariam, falso inter primarias unam, ob quam paucum peccator a sanctis Patribus, ipsoque Scriptura eloquio fulti nomine compelletur. Peccator continuo deorum per delicia currit, & in fine sperat se in apice mortis constitutum: *Quid fatus?* Peccator sine fine ambulet versus occasum, & denique confidit ad ortum solis se pervenientem: *Quid ineptus?* Peccator per omnem vitam conductus est, sibi fedem procurat in inferno, & in morte putat, se solium reperturam in calo: *Quid amatus?* Hanc certe amationem mundo exprobante deinceps zelosus illi anachoreta, qui teste Berthorio Tom. 2. de Vitulis tract. 9. c. 5. in medio foto inter sundinas miliebus empitoribus & venditoribus referens, se immixxit. Quæfus, quid merum quereret, repulit, velle te coquere anima, quod capite equo, ventre mullo, cauda agnus est. Ridens omnibus, occafionem nactus est acrem philippicam ordendi, inquiens: Vos homines mundani adeo crasse deliratis! postquam enim su-

perbia, avaritia, luxuria, aliisque vitis per complures vita annos diffusis, postquam diuturne tempore velut equus & mulus vivitis, tandem instar ovisculi Christi morte speratis. Non, non fecit ita! Qui non vivit vitam boni Christiani, etiam non oblitus mortem boni Christiani. Qualis vita, finis ita. (S. Bernard. serm. 28. ex paro.)

5. Eheu! quid ergo de me fieri ita ingeneretur videatur nonnemo: Non possum differri, juvenus mea erat fatus lurida, impia, scelerata: Er in hodiernum diem hecnum e pravis confunditibus erati: Si mors est vita conformis, quid aliud mihi timendum restat, nisi post infelicem vitam, mortem etiam infelicem fecuturam? &c. Quisquis hunc si mortem lamentari, scis mi bone, quale emplastrum tuo vulneri suadeam? Saltem nunc sine omni morte peccaminorum vivendi rationem abrumpe, & quantum ad vitam laudabiliter ac christiane agendum non sufficit illud, *declinare a malo*, sed etiam requiratur, *facere bonum*, cito ad id viribus omnibus allabora: ut per fonda opera, per preces, per elemolynas, per jejuniū, per voluntariis carnis afflictiones prioris vita defecus compenses. Quid egit Josephus Prorex Aegyptiacus? (Gen. 41.) ubi vesturi sepenitenti feritatem per mysteriosum somnium vaticinum intelixit? Nulla interpolata morte per omnes circa regiones inmeasim frumentum copiam comedit, exhaustus regale atrarium, & horrea complevit. Quem in finem? Ut misero illo infanditatis tempore haberet, quæ una cum subditis murmuraret. Oh mi! Christiane, non opus est hanc Scripturam figuram duse explicari, fatus est, si tibi in aures in clamorem monitum Divi Augustini exoptantis in Spec. peccat. Unum novissima presidens homini, sicut Joseph contra feritatem suarum! Tempore mortis incipit tempus sterilissimum, vita exada non unicum sulphurum, non unicam orationem, non anicam lacrymalem meritorie fundere poteris, nunc ergo laborandum, nunc fidandum, nunc per plane bonorum operum horrea futuro propinquandum est, idque tanto ingenius, quanto tempus mortis est incertius. Quare? quia ratione repudiatum tuum ad virtutum exercitum excitat, reales? repono breviter: Cogitando, hanc aliam intercitudinem; itaque sic confitere, quasi hoc confidet fore ultima, sic ora, quia post hanc orationem non si futura amplius orandi occatio, & sic ratione perage alia virtutum opera (Segni Manna 5. April. n. 5.) &c. &c.

6. Altera preparatio ad mortem, quæ particularis est, consistit in frequenti, & quasi continua illius memoria; nihil enim est, quod hominem ad virtuositatem laudabilem vitam, de qua ante eginus, tam efficaciter excitat, nihil est, quod illum a peccato tam potenter freno retinet, quam mortis recordatio.

7. Memoria mortis compete superbiem, & animi fastum. Exemplum habemus in Samuele; cum enim Saulem ad fe ventem, & asinos partis fu in inquirentem in Regem Israel unxit, atque fore pradixit, ut populum Hebreorum ab hoste liberaret, mox illum misit ad sepulchrum Rachel: Cum abiens a me, invensis duos viros iuxta sepulchrum Rachel. (1. Reg. 10.) Quare autem, cui coronam deulet, ad sepulchrum mittit? Ut eum humiliatorem doceat, confidantem apud tumulum, in quam vilitatem dignitatis regis tandem definit. Memoria mortis dedocet avaritiam. Exemplum habemus in Aegyptiis: Cum populus Israel ex Aegypto in patriam abitum erat, prius & dominibus Aegyptiorum diripiuerunt sutorum vasa aurea, & argentea, quorum pretium ad immensum summan ascenderat. An non refutentur raptoriis Aegypti, & vini vi repulerunt? Non restituerunt, non repulerunt? Quia de causa? Quia ex anteriori plaga, qua in una nocte primogeniti omnes trucidati sunt, quilibet mortui cadaver in domo habebat; hujus intuitu quam ipso ror mortuoribus, & rerum omnium contemptum adeo didicerunt, ut spoliantium vi nullatenus se opposerent? Ecclie contentus omnis, & Santos Hieronymus, Ep. ad Paulin. cap. 8. qui se semper cogitat esse mortuum. Memoria mortis dedocet libidinem. Exemplum habemus in Abate Elia: Ille ologonia annorum fenes, cum a muliere potum aqua incutus acceptaret, tanis poterit tentationibus vexatus est, ut ad conquirendam mulierem & cella exierit: Verum exiens incidit in fossum, in qua patrida, exesa, & pessima obiecta visuorum & mulierum cadavera confusis, argue hoc obtusa perterefatus redit, & peccatum suum granum penitentia expavit. Memoria mortis dedocet vanitatem & iniuriam. Exemplum habemus in David: (1. Reg. 16.) Aliquando in Saulis, hostis sui intensissimi, tentorius inventus ilium ait domino Iosephum. Abilai comes Davidis sisisti illi, ut haec temporis opportunitate ulu Saulum, a quo toti injurias & infidicias padus esset, interficeret. Reputo constanter David, Propterea se mihi Dominus, non faciam hanc rem! Et quare non fecit? Ideo, reporto S. Chrysostomus, Hom. de David & Saul, quia in dormente similitudinem mortis intuebatur: Sonus enim nibil est mnia, quam mori temporaria. Verbo: Mors valeat contra omnia peccata. Ingeratrum Evangelium! Observatu dignissima est diversissima illi methodus, quia Christus Dominus agrotis sanitatem, & mortuis vitam impetravit. Venit aliquando ad pescinam probatam in Ierusalem, (Jona. 15.) ibique milieum paralyticum ab extorticemali infirmitate liberavit, quoniam poeta in templo inventum expresse componuit: Ecce, Iano fatus es, noli amplius jecere. Alia vice (Jona. 8.) cum adulteram & Iudaorum lapidare volentium manus eripuit, eundem in mortem austera commotione illi inculcavit: Pater, & iam angusti noli peccare; &

sic agere solebat, cum aliis. Econtra, ubi quadrigum Lazarum, filiolam Archiphynagogi, & filiam vidua in Naim a mortuis revocavit, non lugit, quod illos circa vitam deinceps ordinandam salutaribus documentis imbuierit. Et quid ni? Certe si roa Lazarus senculus & filiola infans, falem filius vidus, qui in medio etatis flore tentationibus, & peccandi periculis plus exteris erae expositus, ejusmodi mortis apprime indigebat. Quis ergo causa subest, quod Dei Filii illis, quibus sanitatem dignitatis regis tandem definit. Memoria mortis dedocet avaritiam. Exemplum habemus in Aegyptiis: Cum populus Israel ex Aegypto in patriam abitum erat, prius & dominibus Aegyptiorum diripiuerunt sutorum vasa aurea, & argentea, quorum pretium ad immensum summan ascenderat. An non refutentur raptoriis Aegypti, & vini vi repulerunt? Non restituerunt, non repulerunt? Quia de causa? Quia ex anteriori plaga, qua in una nocte primogeniti omnes trucidati sunt, quilibet mortui cadaver in domo habebat; hujus intuitu quam ipso ror mortuoribus, & rerum omnium contemptum

De morte justorum & impiorum.

705
tum remuneratio promitebatur, qui mortuum illum aut vivum suspiria fieret. Verba omnia erant fulmina in auribus Gundifalvi, parunque absit, quin seipsum deliquio predidisset. Verum, reluem animos, projicit feante statuim Sanctissima Deiparentis (neque enim pristinam devotionem omnem amittere) & potentis Domine se animitu commendat. Tunc anxius, tremens, & in momenta fungula de vita periclitatus revertitur ad nota nemorum latibula, ibi ex palme foliis ciliicinan fibi vestem confutis, ibi in cava rupis spelunca habita decerit, ibi de herbarum radicibus vivit, ibi supra tribulos & laxa loco cultura dormit, ibi dia nocturna in calcitum contemplatione defusus haret, ibi ex rebelli in ponitentium exemplar commigrat, quinimo divino instuctu nonnupin in publicum progressus Missionarium egit, atque per civitates & castella predicans, & evangelizans regnum Dei (Luc. 8.) salvificam Religionem militaram animarum conversione auxit. Placere Deo a deo facti conatus, ut famulam suam etiam prodigis illustrem fecerit, quippe in diuturna ariditate, ubi gentilium sacrificiis suis exorcismis & adjurationibus ne quidem guttalam & aubibus extorquere poterant, precibus uberrimas pluvias quasi in momento impetravit. Jam his enratis interrogat: Quis causa ferociorum hominum ad eam vita luctuosa perdidit? Respondeo: Metus, & continua memoria mortis. Ubique locorum vertabatur, metuebat, vel a dextris, vel a sinistris, ab antrorum vel a retorium emulsi fallaces in se irruerat, & fibi vitam abrumpentes; haec certe de causa decretiva ita vivere, ut semper perit paratus mori.

9. Epilegus. Applica tibi hanc historiam, mi Christiane! Nonne rebellis contra Deum es? nonne laza divina Majestatis reus es? nonne mortem non tantum temporalem, sed & eternam promeritus es? nome elemata & creatura omnes tanquam totidem Dei satellites ducunt tibi servicum frequentem, nisi omnipotenti manu sufficiunt cohobit. Quidquid igitur agis, & ubiqueveris, cogita mortem, & hac cogitatio tibi serice penitentia, & virtuoso vite causa, ac fundamentum erit. Ventum est ad decretorium pagnum, viues, & ad intercessionem delectus Gundifalus ex parte reliquiis habuit, ut fuga ibi confundet. Recepit is in Ilyrian abdita, ubi per montes & vales interpavores & angustias du vagas in lucem progrederi non audebat, ne in manus inimici militis incideret. Aliquando e nemo viarum & regionis ignarus, aigue alienis vestibus perfonatus emerit. Videlicet haud procul rurali Saculum, ubi ad inconvenitum Altaris Sacrificium campana figura datur: Illuc festinat. Et ecce! Finita te divina conforto populo praelegebatur Regium Diploma, quo Gundifalus rebellum coripheus iaceat majestatis reus proclamabatur, illique decem talentorum

In Feste Assumptionis B. V. Mariz.

CONCEPTUS LXIX.

De Differentia inter Mortem justorum, & impiorum.

Maria optimam partem elegit, que non aufertur ab ea. Lnc. 10.

Confidantem mortis validem officia, ut homines in officio continent.

Q Uæsto, qua de causa sancta Mater Ecclesia in hodiernam diem, qua Beataissima Virgo & Dei Genitrix Maria mortalem hanc vitam finit, Evangelium de coniugio Christi elegit? qua convenientia inter coniugium & mortem? qua paritas inter triitum & latitum? Vertamus oculos Romanum! Domitianus Imperator (Xiphilia. In Deo mit.) quondam Senatores Romanos, & Equites Ordinis Viros recentes ad Reipublica dignitatis promotos, & ad iustitiae leges ex juvenili levitate necdum fatis apud convivium conveccavit: Aula, in qua holipes conveniunt, ex omni parte, quoad laquearia, pavimentum, menas & fedes erat nigrificans batus pannis vestita, in qua circum circa obutabat, metuebat, vel a dextris, vel a sinistris, ab antrorum vel a retorium emulsi fallaces in se irruerat, & fibi vitam abrumpentes; haec certe de causa decretiva ita vivere, ut semper perit paratus mori.

Clavis Specie Catech. Conc. Tom. II. Pars II.

Y bus

bis hominibus imposuit, merita augerat. (S. Thom. in 3. diff. 4. q. 2. c. 1.) Hinc illi munera applicantur verba Evangelii: *Maria optime par tem elegit; que non preferetur ab ea.* Verum hoc ipsum est, quod anfam mihi praecepit inceptum de morte materia prosequendi.

Hinc bene perpendenda differentia, inter mortem impiorum, & mortem iustorum, que ultima ex partibus B. V. impetratur.

2. *Propositio.* Et quemadmodum ultimo de preparatione ad mortem locuti sumus; ita hodie differendi de differentia inter mortem iustorum & impiorum. De prima illa enuntiata Psalmographus: (Psal. 115. Eccles. 3.) *Presto in confidet Dominus mors Sanctorum tuum.* De altera Ecclesiasticus: *Cor durum male habebit in mortisno.* Oh bone Deus! si mortis necessitatem & hanc ipsam differentiam inter mortem iustorum & impiorum bene consideraremus, quantos illa virtutum effectus in animis nostris debet operari! S. Sylvester Auxomanus (Surius in Vita 16. Nov.) vlo nobilis adolescentis funere, ejusque cadaver attulito contemplatus exclamans auditus est: *Ego sum, quod hic fui, & brevi ero, quod hic eri.* Nec iam moratus in eternum apud Fabricianum fecerit, ubi yitam soli Deo impendit, & beata morte conclusit. Nos heu! quotidie funera ad sepulchrum deduci certimus, nec ad vitam meliorem moveamur. Vivimas, tanquam immortales essemus. Attende! Pavete,

§. I.

3. *Confirmatio.* Quam infelix sit mors impiorum, qui inordinata affecta periret mundi delictis adhaeserunt, exprimit Ecclesiasticus versus illis, c. 41. *Oh mors, quam amara est memoria cum homini habenti pacem in substantia!* id est, homini, qui inter mundi gloriae & divitias non Deo, sed cupiditatibus suis vivit. Quia autem causa est hujus amaritudinis? Causa triplex est, quarum una refutatur ex praeterito, altera ex praalentia, tertia ex futuro.

4. Impius morituros grandem tristandi materiem capiet ex *presente*, cum peccata commissa, & innumerabiles mandatorum transgressiones ad oculum videbit. Rex Saul, postquam infelici praelia a Philistis fulis in montes Gobus profugit, ex vita fastidio, & metu, ne vivus in inimicorum manus incidet, super suum gladium incubauit: (1. Reg. 31.) Verum aberravit gladius, nequum animam lethali vulnera confusim expulit. Palpitabit Saul humili procumbens, & irrequito moto inter ultimos anhelitus caput & oculos hinc inde gyravit. Cum ecce! confixus peregrinum militem, natione Amalecitem, quem advocans rostrabat, ut gladium in eorū lumen immerget, & superitem animam exturbaret, addens: *Tene me angustia!, & adiuva tota anima mea in meis.* Quanam fuit illa angustia, quas patitur

moriens Saul? Eheu! sunt angustiae resultantes ex vilione suorum scelerum. Ibi luce mediana clarus confixus, quam munera Regis, ad quod mirabiliter a Deo vocatus erat, omnino non satisfecerit. Confixus, quam impudenter montis Propheta Samuelis non obtemperavit. Confixus, quam inobedienter contra Dei voluntatem Amalecitis pepercit. Confixus, quam invideole & crudeliter Davidem, amicum ac benefactorem optimum, persecutus fit, & quae fuere alia eius criminis. Quibus vissi in eam tristitiam, & angustias incedit, ut mortem tarde advenientem provocaret, & mittens illius ferale obsequium imploraret. *Tene me angustia!* En! mi peccator, habes in impio Saul schema, & exemplarum tuz mortis. Ibi ad oculum videbis iniustitias, furias, fraudes, lacrimationes, iuramenti, & blasphemias, quae nunc parum curas. Et quia erit tunc mens tua? sine dubio anxius & perplexus clamabis: *Tene me angustia!* &c. Altera ratio, que morteni impiorum amanucentur reddit, confixus ex *presente*; quia moriens videt jam adest tempus, quo corrasa mundi bona, que tenuerimo affecta amavera, relinquentur. Fuit id quod breviter exprimes S. Augustinus apud Speranz. punct. 128. ait: *Non amittitur sine dolore, quod cum amore posseditur.* Etenim non affuetur se submittere divina voluntati in rebus exiguis, & ideas facturam unius foreni incondito gsjulatu deplorabat; quantum minus igit fieri cuncti resignacione acceptare mortem, qui sibi temporalia omnia sumi & felicem auctori videbant? Hinc mors impiorum a sanctis Patriarchis describitur tanquam violentia, qui divitiae illis tanquam pars cordis afferuntur; ideo septuaginta Interpretes, Vatablus & ali apud Speranz. Script. fel. punct. 128. ad verba illa *Psalmite:* (Psal. 75.) *Terrorib[us] et, qui aufer spiritum principum, tubectent;* *Rupi sunt, effrahi sunt articolii cordis mei.* Quiam sunt illi articolii cordis? Sunt intime cogitationes, consilia, ac spes terrena, quae cum veluti partes ac compages cordis conveilluntur, necesse est, ingenti cum violentia etiam ipsum cor dispergi & dilacerari. Impio tamen mortibus moriuntur, quod inordinatis affectibus huic mundo adherant. Putas, me loqui per auxilium? Reversa non est ita. Habetur enim ad experientiam, homines peccatores adeo huic mundo esse agglutinatos, ne sub ipsum etiam mortis articulum plus de rebus terrenis, quam de divinis cogint. Rex Abimelech, urbem Thebes oppugnans, vidit in medio civitatis praelatum turrim, ad quam viri & mulieres tanquam securitatis alyum configuebant: Igitur accedens ad turrim oculo illius otio ignem supponere volebat. Verum ecce! Una mulier fragmen molle deinceps jacens illi caput Abimelech, & confixus cerebrum illius. (Jud. 9.) Quid porro? Impius Rex, cum se morituron compexit, vocavit armigerum suum, rogavique, ut se lonus faceret: Quare? Ne forte dicarum, quod

De morte iustorum & impiorum.

qua & famina interficiuntur. Quid? His augs nigrum occupatur moriens Rex? Indignatur huic vanitati Chrysostomus, in Jud. 9. inquiens: *Ebne hor tempus impianum?* in hoc punto puerum honoris cogitas? Mi Chrysostome, define mirari! Multos sequaces habet Abimelech etiam inter Christianos, qui brevissimum fluid tempus, in quo ad Deum converti debent, vanissimis cogitationibus terunt, & nesciunt vanitates, quibus inhaerentur, deferentes de pompa funeris, de libicis, de praetensionibus, de filiorum datione, aliisque nigris cogitant, quibus fati superque testafum faciunt, quam arcto affectus vinculo transfixis brachis adstringuntur, & quam ziger ab illos avellantur &c. Tempore demum ratio, que mortem impiorum amarulentam reddit, defumitur ex futuro, & videbet ex distriktu judicio & supplicio, ad quod invit iurantur. Patriarcha Abraham jubente Deo eduxit filium suum Iacob in montem Moria, ut illum ibi offerret in holocaustum. (Gen. 22.) Adificavit ibi altare, desuper ligna compulit, ligavit filium suum, & super fruem lignorum collacivit. Heu! quantum ligato erat iudicique luctus. Infra se conspiciebat ignem, supra se paternum gladium, circa se neminem ullam, qui ibi in his angustiis succurseret. Eundem in mortem imaginor mihi peccatores in mortis articulo ingemescunt, & clamantem: *Circumdehunc me adores moris.* (Psalms. 17.) Hi dolores mortis non sunt alii, quam quod videt in inferno ignem, in calo irato iudicis gladium, apud & circuim le neminem, qui illum comitatis, qui causas illius suscipere, qui contra scientiam tueri possit, aut vellet. Hinc in morientibus videntur tam terribiles forma & vultus, quos describens S. Cardinals Damiani ait, ap. Speranz. Script. fel. punct. 131, quod amaro terrore concutuntur, quod conscientia stimulis lacerentur, quod revolant verita, quae considerant, quod videant mandata, quae contemplantur, & denique, quod manere fatigant, & ire compellantur &c.

5. Quid tu, mi Christiane, ex his omnibus doctrina capis? Certe non aliam, quam ut transitoria mundi vanitates astimare, & itaque iovide dediticas. Florent quidem nunc exinguo tempore hujus mundi amarit, & in suis divitiis ac voluptatibus gloriantur; verum paulo post luxuriosissima morte in putridum caderet migrant, & evanescunt. *Omnes moritur,* & *qua aqua dilabimur in terram.* (2. Reg. 14.) dicit mulier illa Thracutis. Perpende, mi Christiane, quid pluviosa tempestate continet. Omnes fluvii intumescunt, & non sine trepido aqua per vias & plateas decurrunt. Quid autem paulo post? Aqua evanescit, & in occultis terra meatus abborrebit, ita ut pluviarum nulla amplius vestigia supersint. Sic se res habet cum mundi hujus trouulis. Aliquamdi cum trepido, & honoris applausa superbiunt, sed brevi post subitus terram dispergunt.

707

Ubi est jam Abafonis fulva casaries? ubi Achabi vinea & divitiae? ubi Jezabelis fatus & pulchrifico? ubi Antiochi propotens crudelitas? ubi Epulonis cupida & alia? Perierunt, evanuerunt, ita, ut nihil nisi damnabilis eorum memoria superbit.

§. I L

6. E diverso beata est mors iustorum: Sic enim impedit ad memoriam mortis trepidant, & exalpetur; ita isti mortem tanquam calamitatum suarum coronidem, & beata retrahit, & saluat. *Timent Dominum bone erit in extremis,* ait Ecclesiasticus c. 1. Quare autem bene erit? Iterum es triplici cauda, nempe ob pretutum, ob prafens, & futurum.

7. Homo iulus grandem consolationem in morte capiet ex *presente*; cum enim folum peccatum noverit posse homini morituro, ille ex animo latibulari, cum teste conscientia videatur, & vel peccata humana fragilitatis visio commissa, per seriam penitentiam expiata, Rex David, (4. Reg. 2.) cum peracto vita circulio ad extrema deductus est, vocavit filium Salomonem, eique saluberrima accepta flagitio, quonodo regnum habundanter administrare, factioros puniri, & bene meritos remunerari debet, deinde pro filio & pro populo orationem ad Deum facit, & summa animi tranquilitate mortem exceptit. Oh mi David! unde tanta tranquillitas? non recordaris amplius Bethabae? non in memoriam venit Urias Herkau? non conscientiam pungit adulterium? Non amplius pungit! Utu enim gravissima deliquerit, scivit per bene, quod penitentiam egerit, quod atratum suum lacrymis rigabit, quod potum suum cinere miscuerit, quod cum lacrymis & gemibus Deum veniam rogarit, & ideo in Dei bonitate & meritis ventur. Meillea confusa pavidissima morte operitur. Hoc ipsa erit fors & consolatio iusti in morte: seit enim peccata per seriam penitentiam deleta non probro sit, sed honor & praemium futura. Augebitur deinde hac ipsa conformatio ex intuitu bonorum operum, quae per omnem vitam operatum se tuisse videbitur. Hoc & hoc Fatto sacrum confessionem & communionem devote obivi; hac & hac die meipsum, & pravam confusitudinem Dei amore vici; hac & hac occasione pauperem famelicum pavui, & nudum veltivi; & quae sunt alia id genus opera, quibus vissi mortituras imminentem solitum conciperit, probe sciens, hac cum meritis Christi unita esse illam montem, qua calamemur &c. Altera ratio, que mortem iustorum consolationem plenam reddit, confixus ex *presente*; quia videbet has mundi delicias, a quibus animi tempore alienum habuerit, maxima cum alacritate relinquat. Mirabile est effigium Apocalypticum Vatis, nec mysterio careat: *Bonitatem mortis,*

Yy 2 quib

qui in Domino moriuntur. (Apol. 14.) Quomodo enim mortui dicuntur mori, & de quo pronunciantur haec verba? Nempe pronunciantur de homine iusto, qui honoribus, divititis & voluntatis hujus loculi jam dudum fuit demoratus. Imaginare tibi mortuum, fessum cadavera, quod domi habes: Lauda illud, non extollitur! vituperia, non irascitur! operi illud ferico, non superbit! involve centonibus, non conqueritur! reponere illud in aula, vel in obsequio adiunctorum angulo, illi perinde est. Eundem in morem homo justus ad res hujus mundi quasi mortuus est: Honoreatur, live vilpendatur, ita divitiis five paupertate vivat, opipace sue jejunie habeatur, honore vive colapso excipiat, hac omnia aquiliter curat, nec ulli passione tangitur; ideo beati sunt illi mortui, qui in Domino moriuntur: Quia sicut abusu laicale at uno loco in alium transplantatur; ita homo iustus facile habet in alteram vitam tempus. Tertia denique ratio, ex qua mors iustorum mirum quantum dolcescit, est frumentorum; sicut enim quilibet hominum, postquam in alienis regionibus diuturna peregrinatione, aut militia inter milena pericula, & infidias circum vagatus est, ex animo latuus, cum tempus redeundu[m] in patrem & amicos regalitatem adveniret, ita homo iustus grandi sensibili felicitate dicit mortem, qui amicos & notos jam ibi cum Deo in beata patri regnantes amplectentur posset. Sanctus Lucius Martyr (Spirant. seript. fil. p[ro]p[ri]et. 155.) ad mortem damnatus, tanquam ad regale solium sufficit voluntas; Urbicio Praefecto impensim grates retulit, & S. Babylas, (Cor. a Lap. in G[ra]m. c. 39.) cum pro Christo mori, quam idolis sacrificare maler, carnis enim liberali premio proferali idem remunerans, scipium allocutus est: Revivere anima mea in quietum inmane! En! ait S. Chrysostomus, ap. Corin. a Lap. (hic) hominibus iustis mors est tranquilla requies, & ad meliora migratio. Et ita revera te res habet! Homines iusti videntur nati ad laborem, & toto vite tempore multas, easque graves tribulationes patiuntur: Patiuntur a Deo, qui variis adversitatibus eos probat: Patiuntur a domino, qui vehementibus tentationibus ollis concutit: Patiuntur a mundo, qui detractionibus, contemptu, ludibriis & persecutionibus eos opprimat: Patiuntur a semetipsis, quia jejunit, vigilat, cilicis, aliisque mortificationibus carnem suam affligunt. Cum igitur mors adveniret, illam late animo, & vultu tanquam laborum suorum requiri soletur: Iustorum mors prestita, ait S. Bernardus, ser. 4. ex parv. quia ibi fit quietus a labore. Paucis omnia! Thracis gentilis populus in nativitate suorum infantea tristari, in morte autem latari, trispidiari, & exultare solebant. Cor hoo superflue fecerint, non sciamino, sed certo perfusus sum, quod nos Christiani in nativitate infantum flere debemus, quia ob peccatum originale nascuntur filii Iusti: Econtra in morte iustorum gaudere debe-

remus, quia, cum moriuntur, ab innumeris periculis, & periculis, a fathanis infidili, a concupiscentia pugnab, ab amoris proprii veneno, & corporis pondera, & vita tadiis ac laboribus liberaruntur.

8. Quid tu, mi Christiane, ex his omnibus iterum doctrina eritis? Profecto non aliam erueris debas, quam istam: Volo mori morte fratrum: Ergonecete est, ut vivam vita iustorum. Lataris quidem, cum audis, sanctum Nicolaum Tolentinius temet ex ante obtum mensibus singulis noctibus ante horas matutinas hymnodiam angelicam conceperis, qua adeo recubesceris, ut identidem clamaret: Cito afflui & esse eum Christo.

(Surius 12. Sept.) Lataris, cum audis, S. Franciscum Seraphicum extrema exigitudine afflatis, licet gravissimis tortis corporis doloribus ardoret, non nisi divinas laudes concinnes, cumque Frater Elias illum obiugaret, inquietus, illud tempus dandum esse lacrymas & penitentie, respondit, non licere sibi alter facere, cum sciret, se brevi post cum Deo futurum.

(Surius 4. Octobr.) Lataris, cum audis, doctinum non minus, quam plenissimum. Starez in morte plenum celesti consolatione dixit: Non putabam, tam dulce esse morti. (Spirant. Script. fil. p[ro]p[ri]et. 26.) Lataris, cum audis, Joannam Virginem Romanam, cum in morte os suum aperio Crucifixi lateri semper applicatum teneret, inter haec verbi exprimate: Oh Jesu! accipe coronam, nec amplius reddi! cumque post mortem illius capitl impotesta corona flore & corpore muli rostrorum calices inieci! fuisse, eorum ut primum virginem corpus terigerent, statim aperiri coepisse, in signum, quod innocentissima anima iam in caelis vidariora viceret, & gaudebat. (In vita Camilli de Lellis l. 3. cap. 5.) Hoc, inquit, mi Christiane, cum audis, lataris, & forsan etiam in hoc suscipiens erupis: Mortaliter anima mea in morte iustorum: Verum, ut Nicolai Tolentinius, Francisci Seraphici, Suarezii, & Joanna Romana vitam vivas, horum patrum tibi cura est! Hec! erras, & totu[m] calo aberras! non potest mori cum Moyenne, qui visit vitam Pharaonis! non potest mori cum Joanne Baptista, qui visit vitam Herodis! non potest mori cum Lazaro, qui visit vitam Epulonis! &c. &c.

9. Epilogus. Eheu! quid agam & quid la morte de me fit? Peccavi millies, & liridam, languidam, ligidam penitentiam egit! nefcio, iustorum an impiorum numero acceleri mearer! quae erit mors mea? Mi Christiane! ea opportunum huic anxietati remedium ex hominio Feste! Divinus mundi Redemptor in cruce pro humani generis salute pendebat, & Beatisima ejus Mater sub cruce stabat, non potuit tamen Dei Filius saquingolentis & liventibus oculis amanitatem Matrem intuiri, nisi prius per ciliorum compressionem sanguinem ex oculis expelleret; prout habetur in Revelationibus S. Birgitta, ap. Sper. p[ro]p[ri]et. 26. Jam, quamvis haec languinis defluxio, & secuta exinde

ęclorum suffusio ad coronam spineam & capitum vulnera connassitatis suffit videatur, certum tamen est, nullam actionem, aut passionem Christi, quam Divina Providentia omnem vel ordinavit, vel permisit, singulari mysterio caruiss. Quaznam ergo causa fuit hujus Providentiae? Percipite rationem! Non ponit Christus, qui in amaritudine passionis nullam profus consolationem admittere decrevit, oculis languore suffusis apicem Matrem, quia, si continuo ilam aspiceret, dolor passionis plurimum suffit mitigatus & sopitus. Nota tibi hoc, mi Christiane, & cum ultimos mortis angores plus nimis expavescit, nam nunc per quotidiana pietatis exercitia patrocinio Beatissima Virginis in calos attingit invoca, & oculos ad illam continuo converte, hamiliter rogat, ut agoni tuo adesse dignetur. Id si imperat, & Quare? Quia considero, omnes vos ut ut hodie vegetos, venustos, nobiles, & literatos, intra sexaginta, aut septuaginta annorum spatiu[m] partim violenta, partim repentina, partim longa morte abiutos, & neminem ullum ex nobis futurupetum. Heu! dura necessitas! Manet irrevocabili Numinis decretum a S. Paulo (Hebreo 9.) promulgatum: Statutum est omnibus hominibus semel mori! Hac lex non tantum pauperibus, sed & juvenibus, non tantum egrotis, sed & bene valentibus late est. Quisquis vivit, moritur! statutum est!

Nemo autem scit, quo in hoc.

C O N C E P T U S L X X .

De certitudine, & incertitudine Mortis, quod locum, tempus, & modum.

Et multitudine copiosa plebis ab omni Iudea, & maritima. Lue. 6.

Post modicum tempus omnes morieruntur.

1. Potissimum Perfervit Imperator Xerxes formidabilem, & inauditum in omnibus historiis exercitum, qui integro armatorum milione confabat, ad expugnandam Asiam distat. Aliquando, ut in sua potia completae, in praetulum montem, ex quo universa militia conspicui poterat, ascendit. Et ecce hoc obtutu[m] paululum delectatus, in amarus fletus erupere coepit. Quaznam, quid sibi vellet ha lacrymas? repulit. Fleo, quia post centum annos ex inhortu hominum multitudine nemo amplius est superfuturus. Hanc historiam ubi S. Hieronymus Epist. 3. enarrat, subiungit: Utinam poteremus in talen ascendere speculam, de qua universam terram sub nostris pedibus cerneremus, jam tibi ostenderemus totius urbium ruinas, gentes gentibus, & regna regis collisa, & non Xerxes tantum exercitum, sed totius mundi homines, qui nunc vivunt, in brevi spatio defuturos! Verum, in sancte Hieronyme, quid opus est ad totum orbem provocare? In ipsianis hodiernis Evangelium! incarneatus Dei Filius, poenitiam in oratione pernoctavit, convocatis mane discipulis elegit duodecim A-

Clavis Specil. Catech. Com. Tom. II. Pars II.

2. Proprio. Quid sequitur? Sequitur, quod haec mortis certitudinem bene perpendere, & quoniam incerti sumus, quo loco, quo modo, quo tempore sumus morituri, ad mortem nunquam non preparari debemus. Scis, quoniam fit optimis preparatis ad mortem? Jam super aliud insinuavit & iterum repeat: (Segnori Manzo 6. Maij n. 2.) Prparatio optimis est, si ita vivas, aci qualibet dies esset suprema. Proinde sic confidere, ac si haec confitio esset ultima: Sic ora, ac si post haec orationem non alia orandi occasio superferret: Sic pauperibus benefac, aci post aliquot momenta mundo valedicere debes, & sic de exteriori actionibus. In hunc certamen S. Joannes Eleemosynario (Sanchez de Regn. Di 4. p[ro]p[ri]et. 44.) quotidie a suis fidelibus de morte moneri voluit, his aucti similibus verbis: Domine, jube confici tuum sepulchrum, quia morieris! Agite, consideremus haec ipsam incertitudinem mortis quoad locum, modum, & tempus. Attende! Favete.

6. I.

3. Confirmation. Mors, quamvis sit certa, inter tamen est quod locum, ita, ut nemo nostrum relinet, domi an foris, in platea, in campo, in aqua, in continent, in lecto, in mensa, aut ubi sit morituras. Notant quidem Historici, aliqua loca plus alii esse fatalibus & infortunatis casibus obnoxia. Ita Parisii in fo-

Y 3 10